

Ældre og Omsorg

Udarbejdet af: Udviklingssygeplejerske Susanne Parbst Marts 2012

Godkendt i Topledergruppen: April 2012

Ansvarlig: Jan Munkholm

Revideret: Januar 2015, marts 2016/spb, april 2017/spb / januar 2021 marts 2023

Revideres senest: marts 2025

Instruks: Håndtering af smitsomme sygdomme i ekstraordinære situationer	
Målgruppe	Medarbejdere i Ældre og Omsorg
Formål	At ekstraordinære situationer med smitsomme sygdomme, håndteres således at smittekæden brydes og risiko for smittespredning forebygges.
Mål	At hygiejniske forholdsregler håndteres korrekt At smitteforebyggelse håndteres professionelt
	<p>Ekstraordinære situationer med smitsomme sygdomme, er situationer der rækker ud over dagligdagens normale beredskab i forhold til opgavevaretagelsen og kræver supplerende infektionshygiejniske retningslinjer.</p> <p>Kan fx være mistanke om luftbåren smitte af alvorlig karakter, såsom særlige influenzatyper, eller at flere borgere udvikler diarre (vandtynde afføringer 3 gange dagligt eller derover), og der er mistanke om en smitsom mave-tarminfektion. <i>For vejledning af håndtering af resistente mikroorganismer se F2.3.</i></p> <p>Generelt forebygges smittespredning på flere måder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgernes modstandskraft kan øges ved hensigtsmæssig pleje og kost, regulering af blodmangel, diabetes mv. samt ved forebyggende antibiotisk behandling og vaccination. • Antibiotisk behandling af inficerede borgere. • Afbrydelse af smitteveje. Smitteveje kan være: Kontaktmitte – direkte eller indirekte Dråbesmitte Luftbåren smitte – dråbekerne eller støvbåren Vehikelbåren – fødevarer, vand, insekter mv.

<p>Udbrudshåndtering</p>	<p>Generelle infektionshygiejniske retningslinjer, kombineret med gode fysiske rammer og veltilrettelagte arbejdsgange forebygger de fleste smitterisici.</p> <p>Hvad giver mistanke om udbrud? Hvordan får man det bekræftet? Hvad er vigtigt?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flere borgere har enten samtidig eller i løbet af nogle få dage/ uger samme symptomer. Mange med symptomer samtidig tyder ofte på relation til fødevarer. • Sørg for at tage prøver i samarbejde med borgerens læge. • Noter hvert enkelt symptom og dato for start af symptomer. • Bemærk om de kun er borgere eller om det både er borgere og medarbejdere der er syge.
<p>Ansvar</p>	<p>Den medarbejder, der først bliver bekendt med en ekstraordinær situation, med risiko for smittespredning, er ansvarlig for at informere nærmeste tilstedeværende leder. Lederen er ansvarlig for at underrette Hygiejnenøgleperson og Topleder.</p> <p>Ansvarshavende er ansvarlig for at iværksætte tiltag jf. denne instruks, hvis der ikke er en leder til stede.</p> <p>Lederen/ Ansvarshavende/ sygeplejerske er ansvarlig for at relevante borgere/ medarbejdere/ samarbejdspartnere informeres.</p> <p>Sygeplejerskens opgaver: Se F2.1.4 Instruks: Supplerende hygiejniske forholdsregler Planlægning. Den lokale hygiejnenøgleperson kan kontaktes, mhp. yderligere råd og vejledning.</p> <p>Hygiejnenetværkspersonen informeres og UTH rapporteres, hvis der sker smittespredning fra en borger eller personale, til en borger. Eller hvis en borger udskrives fra hospital med smitsom sygdom.</p> <p>De supplerende infektionshygiejniske foranstaltninger, og øvrige tiltag revurderes løbende, og dokumenteres i journalen.</p> <p>Sygeplejerske/ ansvarshavende kontakter praktiserende læge eller vagtlæge, med henblik på vurdering af om der skal tages prøver til videre analyse på Klinisk Mikrobiologisk Afdeling (KMA) på Hvidovre Hospital. Prøveglass leveres af læge, men kan også bestilles gratis – se F1.9.1 bilag til urinprøver.</p> <p>Hygiejnenøgleperson og leder er ansvarlig for, tilpasning af de hygiejniske forholdsregler i denne instruks når/ hvis en konkret diagnose foreligger, og at kontakte kommunens Hygiejnenetværksperson, mhp. at der indhentes relevante</p>

<p>Fødevarerbåren smitte?</p>	<p>informationer fra Regionen, Embedslægeinstitutionen/ Sundhedsstyrelsen eller Statens Serum Institut. Lederne er ansvarlige ved Hygiejnenøgleperson og Topleders fravær.</p> <p>Ved mistanke om fødevarerbåren smitte hos en borger, skal en læge fra styrelsen for patientsikkerhed og Fødevarestyrelsen underrettes.</p> <p>Styrelsen for patientsikkerhed Tlf. 72 28 66 00 mandag til fredag kl. 9:30 - 15:00 Tlf. 70 22 02 68 (kun for myndigheder), uden for dagtiden og weekend.</p>
<p>Borger må ikke isoleres</p>	<p>Fødevarestyrelsen Ved sygdom fra fødevarer uden for normal åbningstid bør fødevareragten underrettes på Tlf.: 70235888 ellers kan der indberettes via hjemmesiden: blanket til indberetning af fødevarer</p> <p>Men det bør i nogle situationer overvejes, om borger skal opfordres til at blive i egen bolig i det akutte forløb. Dette er afhængig af borgerens situation, smitterisikoen i forhold til andre borgere, og borgerens evne til at samarbejde om de forebyggende foranstaltninger.</p> <p>Ved udbrud, fx hvor flere borgere på et ældrecenter udvikler infektiøs diarre, iværksættes afskærmning, individuelt eller af en afdeling/ hus.</p> <p>Ved ophold i fælles opholdsrum:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Borgeren skal være iført nyvasket tøj • Borgeren skal udføre håndhygiejne inden hjemmet forlades <p>Det tilstræbes at allerede eksponeret personale passer eksponerede/ syge borgere, og ikke håndterer fødevarer.</p> <p>OBS på specielle tiltag som kan være nødvendige, eksempelvis at undgå vanddamp ved risiko for Legionella infektion fra vandet.</p> <p>Det aftales med hygiejnenøgleperson/ leder/ sygeplejerske hvornår de særlige hygiejniske forholdsregler kan ophøre.</p>
<p>Håndhygiejne</p>	

<p>Værnemidler</p>	<p>Håndhygiejne er den vigtigste forholdsregel til forebyggelse af spredning af smitsomme sygdomme. I forbindelse med ekstraordinære situationer, omfatter håndhygiejne altid håndvask med efterfølgende hånddesinfektion.</p> <p>Borgeren og de pårørende/ besøgende informeres mundtligt og skriftligt om vigtigheden af håndhygiejne, samt instrueres/ assisteres i udførelsen heraf.</p> <p>Værnemidler anvendes i forbindelse med pleje- behandlings- og rengøringsopgaver, håndtering af udstyr og urent tøj og ved risiko for forurening af hænderne med borgerens udskillelser.</p> <p>Værnemidler medbringes dagligt af plejen, og tages på og af i boligen.</p> <p>Pårørende skal anvende værnemidler, hvis de er inddraget i plejen.</p> <p>Medicinske engangshandsker (nitril) anvendes ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al direkte kontakt med borgeren, dennes udstyr/ inventar og vasketøj. <p>Overtrækskittel, der dækker arbejdsdragten og slutter tæt ved håndleddene, anvendes ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Al direkte kontakt med borgeren, dennes udstyr/ inventar i boligen, samt vasketøj herunder ved skift af sengetøj. • Rengøring <p>Kirurgisk mundbind og visir/ briller anvendes ved:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risiko for stænk og sprøjt, fx uforudsigelige eksplosive opkastninger, hosten, når der arbejdes indenfor ca. 1 meter fra borgeren
<p>Bemanding</p>	<p>Se i øvrigt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VAR under Infektionshygiejne, Personlige værnemidler og under Håndhygiejne. • Instruks F 2.1.3 Værnemidler • Instruks F 2.1.2 Håndhygiejne <p>Lederne/ ansvarshavende er ansvarlig for, at vurdere evt. behov for at indkalde ekstra personale.</p> <p>Lederne/ sygeplejerske/ ansvarshavende har ansvaret for, og kompetencen til, at tage stilling til vagtens program, fordele personalet efter en faglig vurdering af hvor plejetyngden er størst, eventuelt aflyse aktiviteter, samt tage</p>

<p>Undersøgelse og behandling udenfor hjemmet.</p> <p>ÆLDRECENTRENE</p> <p>Ældrecenter Nygårds Plads</p>	<p>stilling til behov for yderligere tiltag i forhold til borgere, pårørende eller personale.</p> <p>Hvis borgeren skal til behandling eller undersøgelse udenfor hjemmet, skal følgende så vidt muligt efterleves:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behandlingssted og kørselsordning informeres så vidt muligt inden behandling, undersøgelse eller træning. • Borgeren skal være iført nyvasket tøj • Evt. forbindinger skal være rene og tætsluttende uden gennemsvivning • Borgeren opfordres/informeres om at udføre håndhygiejne inden hjemmet forlades <p>Lederne er ansvarlig for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At deltage på morgenmøde i afdelingen på hverdage. • At kontakte den lokale hygiejnenøgleperson mhp. stillingtagen til evt. forholdsregler, hvis borgeren ikke er i stand til at overholde en forsvarlig hygiejne, og dette medfører øget risiko for smittespredning. • At informere alle øvrige ledere og medarbejdere på centret via mail. • Der opsættes opslag med information om hvilke forholdsregler der iværksættes, hvis der er smitterisiko på afdelingen. Fx ”Her skal følges særlige hygiejniske forholdsregler. Kun adgang for nødvendigt personale” Opslag placeres på indgangsdøre til afdelingen/ huset og i elevatoren • Der opsættes opslag indenfor døren til den enkelte bolig, ”Her skal følges særlige hygiejniske forholdsregler. Yderligere information ved henvendelse til personalet”. <hr/> <p>På Ældrecentret Nygårds Plads er det aftalt at der informeres til tværfaglige samarbejdspartnere via mailgruppen: #Socialfv-Ældre-Nygårds Plads-Smitsomsg</p> <hr/> <p>Serviceafdelingen er ansvarlig for:</p> <ul style="list-style-type: none"> • At lederne og alle grupper på centret informeres via mail, hvis risiko for smittespredning stammer fra tekniske installationer eller andet der hører under Serviceafdelingens ansvarsområde. <p>Personalet i afdelingerne er ansvarlige for:</p>
---	---

<p>Service, Køkken, rengøring og vaskeri</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Så vidt muligt at blive i afdelingen/ huset hele vagten • Hvis personale <u>skal</u> ud af afdelingen skal denne udføre grundig håndhygiejne (både håndvask og desinfektion), før afdelingen forlades, samt klæde om til rent tøj • At håndtere urent tøj så lidt som muligt, sikre at der ikke kan trænge væske gennem snavsetøjsposen undervejs til vaskeriet • Vasketøj til intern vask mærkes tydeligt fx med skilt "Vaskes separat" Evt. i geleposer – relevant instruks skal følges. • At affald bortskaffes direkte fra boligen som almindelig dagrenovation. Stikkende, skærende og vådt affald skal forsvarligt emballeres • At bestik og service sættes direkte i opvaskemaskinen og varmedesinficeres • It og dokumentations udstyr som fx tablets, pda'er og mobiltelefoner rengøres i hver vagt/dagligt. • At overholde specielle tiltag som kan være nødvendige, eksempelvis undgå vanddamp ved risiko for Legionella infektion fra vandet <p>Trafik mellem de forskellige områder på centret begrænses så meget som muligt.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beboernes deltagelse i sociale aktiviteter drøftes dagligt med Leder/ sygeplejerske/ ansvarshavende. Aktiviteterne kan aflyses eller flyttes til afdelingerne • Serviceafdelingen begrænser deres opgaver i afdelingen/ huset til det absolut nødvendige. • Posten leveres ved indgang til afdelingen/ elevatoren af Administrationen og modtages af plejepersonalet på afdelingen (I ÆH huset) • Urent vasketøj køres til udgang fra afdelingen/huset, evt. med elevatoren, hvor det modtages af medarbejder fra vaskeriet/ Serviceafdelingen • Rent vasketøj leveres ved indgang til afdelingen/huset evt. elevatoren af medarbejder fra vaskeriet, og modtages af plejepersonalet • Rengøringsassistenterne gør så vidt muligt kun rent i én afdeling (I ÆH hus) i løbet af en vagt • Personalemad kan leveres til afdelingen (I ÆH huset), efter aftale med køkkenet <p>Lederen instruerer vaskeriets-, køkken- og rengøringspersonale om, at nærværende instruks træder i kraft.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personalet instrueres i skærpede regler vedrørende hygiejne
---	---

- **Personale med Norovirus infektion** (diarre/ opkast), må ikke arbejde med madproduktion og håndtering af mad, før 48 timer efter ophør af symptomer, men kan udføre andre opgaver
- **Madvogne** køres til afdelingen (I ÆH huset), evt. med elevatoren af køkkenpersonalet, og modtages af plejepersonalet
- **Madvognene** returneres til køkkenet, ved at plejepersonalet skubber dem ud på gangen udenfor afdelingen (I ÆH huset). Herfra henter køkkenpersonalet vognene og tømmer dem
- **Fælles drikkevogne og buffet anbefales lukket.**
Uindpakket frugt, slik og småkager fjernes
- **Ved smitsom diarre** (oftest Norovirus) afvaskes madvognene i vand tilsat 2 dl. klorin/ liter
- **Ved diarre tages stilling til** ændring af menuen, således at der ikke serveres mad der kan give tynd mave

- **Rengøringsassistenterne** gør rent på **fællesarealerne først**
- **Rengøringsassistenten** afvasker alle borde og armlæn på stolene i fællesarealerne, i sæbevand med efterfølgende desinfektion
- Ud fra en faglig vurdering tages stilling til hvorvidt den vanlige visiterede rengøring skal udføres, intensiveres eller udsættes til en anden dag
- **Rengøring** af den/ de boliger hvor smitte er i udbrud, foretages sidst på dagens program
- Skafter på moppe og støvsuger afvaskes og desinficeres når boligen forlades. Brugte klude vaskes ved 80° eller kasseres
- **Kontaktpunkter** desinficeres med egnet desinfektionsmiddel (fx håndtag, sengehest, vandhaner, toiletsæde, toiletskylleknop, nødkald, telefon, fjernbetjening, kontakter til lys og udstyr samt sengebord, beboerens hjælpemidler og udvalgte kontaktpunkter i fællesarealer)
- **Plejepersonalet** afvasker håndtag/ armlæn på, såsom rollator og kørestol i sæbevand med efterfølgende desinfektion
- **Rengøringsassistenten** Afvasker desuden alle dørhåndtag, samt trykknapper ved og i elevatorerne, i sæbevand med efterfølgende desinfektion. Dette gælder både på fællesarealer og i boligerne
- Alle **håndvaske og vandhaner** rengøres dagligt i sæbevand med efterfølgende desinfektion, af **rengøringsassistenten** på fællesarealer og **plejepersonalet** i boligerne
- **Toiletkummer** rengøres dagligt, i almindeligt rengøringsmiddel. **Toiletbrættet** desinficeres efterfølgende,

<p>Rengøring ved ophør af isolationsforanstaltninger (slutrenngøring)</p>	<p>af rengøringsassistenten på fællesarealer og plejepersonalet i boligerne</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gulvet vaskes med almindeligt rengøringsmiddel. Ved større mængder spild desinficeres efterfølgende • Udstyr/ utensilier og hjælpemidler som genanvendes, skal rengøres og herefter desinficeres. Anvend så vidt mulig varmedesinfektion i opvaskemaskine ved 80°, eller dekontaminator, uden forudgående afskylning. Alternativt kemisk desinfektionsmiddel • Når rengøringsassistenten forlader afdelingen (i ÆH huset) skal denne udføre grundig håndhygiejne (både håndvask og desinfektion), før afdelingen/ huset forlades, samt klæde om til rent tøj. <p>Rengøring ved ophævelse af isolationforanstaltninger på Ældrecentre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved ophør af isolationsforanstaltninger, skal beboeren efter bad/grundig vask iføres rent tøj, seng samt sengebord rengøres. • Boligen slutrengøres – se nedenfor. <p>Slutrenngøring:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved oprydning, rengøring og desinfektion af boligen skal personalet inkl. rengøringspersonalet anvende de samme værnemidler som ved isolationsforanstaltninger. • Boligen, inventar, udstyr samt bad og toilet rengøres med almindelige rengøringsmidler. • Toiletbørste og toiletrulle kasseres. • Vandrette overflader og kontaktpunkter, sengebord, udstyr og hjælpemidler rengøres og desinficeres. • Bad og toilet rengøres, overflader og kontaktpunkter desinficeres efterfølgende. • Gulv vaskes med almindelige rengøringsmidler. Ved spild af humanbiologisk materiale, fx blod eller afføring, suppleres med desinfektion. • Dyne og hovedpude vaskes ved mindst 60 grader. • Der kan i særlige tilfælde evt. anvendes rumdesinfektion med maskine. • Madrasovertræk rengøres og desinficeres. <p>Ubrugt udstyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alt engangsudstyr, som har ligget fremme i boligen kasseres. • Ubrugt udstyr/linned, der har været i kontakt med beboeren, sendes til vask, desinfektion eller kasseres. <p>Rengøring ved ophævelse af isolationsforanstaltninger på rehabiliteringspladser og flexpladser</p>
--	--

	<p>Slutrensning i eget hjem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved oprydning, rengøring og desinfektion af boligen skal personalet inkl. rengøringspersonalet anvende samme værnemidler som ved isolationsforanstaltninger. • Boligen, inventar, udstyr samt bad og toilet rengøres med almindelige rengøringsmidler. • Toiletbørste og toiletrulle kasseres. • Vandrette overflader og kontaktpunkter, sengebord, udstyr og hjælpemidler rengøres og desinficeres. • Bad og toilet rengøres, overflader og kontaktpunkter desinficeres efterfølgende. • Gulv vaskes med almindelige rengøringsmidler. Ved spild af humanbiologisk materiale, fx blod eller afføring, suppleres med desinfektion. • Dyne og hovedpude vaskes ved mindst 60 grader.
<p>Se i øvrigt</p>	<p>Der henvises til øvrige instrukser vedrørende Hygiejniske forholdsregler.</p>
<p>Lovgrundlag Referencer Kilder</p>	<p>https://hygiejne.ssi.dk/NIRPrimaersektor</p> <p>Sundhedsstyrelsen og Embedslægerne: http://www.sst.dk/Sundhed</p> <p>Statens Seruminstitut: www.ssi.dk https://hygiejne.ssi.dk/NIRsupplerende</p> <p>Planlægning af Sundhedsberedskab – vejledning til regioner og kommuner 2017, sundhedsstyrelsen 2016.</p> <p>Beredskab for pandemisk influenza Del II 2013 Arbejdsmiljøkonsulent Holger Pedersen, Kost & Ernæringsforbundet, 12.10.2010</p> <p>https://hygiejne.ssi.dk/NIRdesinfektion</p>